

Onzichtbare gevolgen van niet-aangeboren hersenletfels.

Een feestje? Fijn! Dan kunnen we bijbabbelen, tot de zon weer opkomt. Maar voor iemand met een NAH is dit een hele opgave. Hij heeft het erg **moeilijk** om een **gesprek** te **volgen met** het **gejoel** van de anderen **op de achtergrond**. Hij moet zich hiervoor ook **erg inspannen**. De **persoon met een NAH** zal veel **sneller moe** zijn en **nood hebben aan rust**. Hij zal **dus veel sneller naar huis** gaan. **De reacties** zoals: "Ga je nu al naar huis? Het is nog zo vroeg! Toch nog niet moe?!", kunnen dan ook **erg moeilijk** zijn voor hem.

Een NAH kan **zichtbare gevolgen** hebben. Deze kunnen **soms** te ondervangen zijn met **hulpmiddelen**. "Stap je moeilijk? Een rolwagen of wandelstok kan een grote hulp zijn."

Iemand met een NAH die fysiek nog lange afstanden kan wandelen lijkt geen problemen te hebben. Hij kan echter toch **onzichtbare gevolgen** ervaren, deze zijn **niet te onderschatten**. Ze kunnen iemands **leven veranderen**. Voor de onzichtbare gevolgen is er **vaak veel onbegrip**.

Voor de buitenwereld ziet de onzichtbare gevolgen niet. Laten we dit allemaal samen zo breed mogelijk verspreiden. Zo kan er **meer begrip** opgebracht worden **voor de onzichtbare gevolgen**.

Zie hieronder een visuele voorstelling van **mogelijke zichtbare en onzichtbare gevolgen**. Je zal merken dat de zichtbare gevolgen slechts het topje van de ijsberg zijn.

 <p>zichtbaar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Motorische stoornissen - Spraakstoornissen - Coördinatieproblemen - Slikproblemen - Incontinentie
 <p>onzichtbaar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Moto - Vermoeidheid - Overprikkeling - Emotionele problemen - Geheugenproblemen - Persoonlijke veranderingen - Concentratieproblemen - Visuele problemen - Geen ziekte-inzicht - Agressie - Seksuele problemen - Planningsproblemen

Dit zijn mogelijke **zichtbare** en **onzichtbare gevolgen**. Het lijstje is echter niet volledig. De gevolgen komen ook **niet altijd in dezelfde mate** voor. **De ene persoon** zal veel **meer last** ondervinden **van zijn geheugen**. **De andere** zal **meer planningsproblemen** hebben. **Iedere persoon met een NAH** heeft zijn eigen combinatie van zichtbare en onzichtbare gevolgen. Dit, en de persoonlijkheid, maakt elk individu **uniek**.

TIPS en TRICS

Voor de persoon met NAH:

- Voldoende rust
- Structuur inbouwen d.m.v. een weekplanning op te stellen
- Geheugensteuntjes, (agenda gebruik, herinneringen via de gsm)
- Geen dubbeltaken
- Leg de lat niet te hoog.

Voor de mantelzorger:

- Niet alles uit handen willen nemen
- Niet betuttelen
- Eenvoudige woordkeuze gebruiken
- Slechts 1 vraag stellen of 1 opdracht tegelijk geven
- De boodschap regelmatig herhalen